

дезінформації, що ускладнює протидію маніпуляціям на правовому рівні. Важливим завданням стає розробка збалансованих нормативних механізмів, які одночасно протидіятимуть ворожим інформаційним операціям і не обмежуватимуть свободу слова. Ефективна стратегія має включати державне регулювання, розвиток стратегічних комунікацій, підтримку незалежних медіа, технологічні інновації та інтегровану медіаосвіту.

Сучасна боротьба з дезінформацією є багаторівневим процесом, що поєднує міжнародний досвід, технологічні рішення, соціальні практики та національну політику. Аналіз світових і українських моделей демонструє, що лише комплексний підхід, оснований на партнерстві держави, громадянського суспільства та медіа, може забезпечити стійкість інформаційного простору. Формування критично мислячого суспільства, інвестування у медіаосвіту та розвиток технологій фактчекінгу є ключовими умовами ефективної протидії дезінформації у сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ГО «Український інститут медіа та комунікації». (2024). Огляд медіапроектів з протидії дезінформації в Україні в умовах повномасштабної війни. Аналітична записка. https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2024/07/ABA_UMCI_Overview_of_mediaprojects_UA_WEB.pdf.
2. Голуб Р. Оновлення Кодексу практики ЄС щодо боротьби з дезінформацією: основні положення. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/212519_onovlennya-kodeksu-s-shchodo-borotbi-z-deznformatsyu-osnovn-polozhennya
3. Детектормедіа (2024), «Індекс медіаграмотності: Українці 66+ (2024)», URL: <https://detector.media/infospace/article/229111/2024-07-04-indeks-mediagramotnosti-ukraintsi-66/>
4. Малярєнко В.І. Кращі практики зарубіжного досвіду боротьби з фейками та дезінформацією. Інформація і право. 2021. № 3 (38). С. 21–27.
5. Прибутько П. С. Інформаційні впливи: роль у суспільстві та сучасних воєнних конфліктах. Київ : Вид. А. В. Паливода, 2007. 252 с.

ЯКОВЕЦЬ А. Р.

магістр, спеціальність Журналістика,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ
AR.Yakovets@krok.edu.ua

МОМОТ Н. М.

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри журналістики,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ,
MomotNM@krok.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1054-4517>

СПЕЦИФІКА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

Проблема ведення інформаційних війн в ЗМІ є актуальною як ніколи і носить глобальний характер. В сучасному суспільстві такі терміни як: інформаційна війна, інформаційний тероризм, інформаційна та медіа агресія, інформаційна безпека, нароазі у широкому вжитку і це свідчить не лише про взаємозв'язок медіаресурсів з конфліктами, маніпуляцією та пропагандою, але й про те, що у теперішніх збройних агресіях, інформаційна війна в інфо просторі стає навіть більш важливою, ніж прямий військовий напад. Одним з найважливіших завдань української державності сьогодні є ефективне протистояння інформаційній агресії, а тому основним завданням є аналіз, вивчення та протидія основним методам та стратегіям, до яких вдаються російські медіа. Актуальність обраної теми дослідження обумовлюється ще й тим, що Україна

перебуває у стані війни і сучасну політику безпеки, як у внутрішньому її вимірі, так і в регіональному і глобальному сенсі не можливо уявити без безпеки в інформаційній сфері.

Нинішні процеси взаємозалежності політики та медіа є сучасними реаліями і наслідками розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Формування сучасного інформаційного суспільства невіддільне від процесів політичної медіатизації. Дані процеси підтверджують зміну місця й ролі медіа в сучасному суспільстві з огляду на забезпечення реалізації основних принципів, свобод у демократичній державі, медіа стають невід'ємним елементом інформаційно-комунікативної системи політикуму [2, с. 622], який у свою чергу активно використовує інформаційні джерела для здійснення впливу на суспільство.

На думку І. Рибак, значна роль у цьому процесі належить саме інформаційно-маніпулятивним технологіям. Будучи різновидом політичних технологій, вони впливають на політичну свідомість і поведінку з метою ефективної організації та управління комунікацією між політичними суб'єктами і громадянами та виступають трендом розвитку інформаційного суспільства [1, с. 568]. Сучасні інформаційно технології дозволяють значно збагатити можливості контролю масової свідомості та підвищити ефективність застосування маніпуляцій за для впливу на поведінку окремих прошарків населення чи великих соціальних груп. Такого роду технології впливають на формування у підсвідомості виборців чи політичних опонентів програм відповідного сприйняття сформованої інформації і прогнозованої діяльності як наслідку реакції на отримані настанови. Вдале управління інформаційно-комунікативними технологіями та сферами на які вони направлені, є ефективним засобом і провідним ресурсом політичної влади. Адже за допомогою цілеспрямованого використання політичної інформації можна досягнути максимальних результатів мізерними зусиллями. Сучасне суспільство є свідками глобальних, національних регіональних процесів в яких розгортається боротьба за інформацію та контроль над інформаційними потоками та джерелами інформації, іншими словами, боротьба за владу. Адже сьогодні той хто володіє інформацією та інформаційними потоками - володіє реальною владою. Для цього створюються спеціалізовані структури. Зокрема, в росії давно вже створені так звані «інформаційні війська», які проводять інформаційні операції та ведуть контрпропаганду на всіх можливих інформаційних полях. Як зазначив керівник урядової служби з комунікацій Маркку Мантіла, «головним завданням інформаційної війни є спроби іноземної держави вплинути на жителів іншої держави, і тому дуже важливо запобігти поширенню неправдивої інформації та виступити проти неї» [73].

Процеси глобалізації та уніфікації культури, пропагування чужих поведінкових моделей можна цілком віднести до зовнішніх загроз національній безпеці в духовній, культурній та інформаційних сферах. За допомогою засобів масової інформації, Інтернету може бути сформований позитивний образ іноземної держави та негативно-деструктивне відношення до власної країни.

Таким чином, за використання новітніх комунікаційних технологій дало можливість залучити молодь до активної участі у політичному житті та створити інформаційне середовище, яке зможе протистояти загрозі культурної експансії в контексті виникнення глобального інформаційного простору. Бачимо, що сучасні держави, які прагнуть забезпечити свою національну безпеку, мають шукати баланс між глобальним та національним, підлаштовуючи свої інститути та національні групи до нових реалій, а також забезпечувати власну легітимність не лише пропагуючи культурну гомогенність за допомогою освіти, армії тощо, але і створення нових інститутів, що зможуть ефективно керувати суспільством і державою, уникаючи конфліктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рибак І. В. Інформаційно-комунікативні виміри сучасного політичного маніпулювання. *Держава і право : зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки*. Вип. 57. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. С. 565–572.

2. Рибак І. В. Медіатизація політики як ключовий вектор трансформації легітимісмаційних та делегітимаційних практик в Україні. *Гілея: наук. вісн. : зб. наук. пр. / голов. ред. В. М. Вашкевич*. Київ : ВІР УАН, 2011. Вип. 49. С. 620–628.

3. Фінляндія створила групу з протидії російській пропаганді URL: <http://ua.korrespondent.net/>